(6)

ΤΥΠΟΣ της ΚΥΡΙΑΚΗΣ Μ. Σάββατο 13 - Κυριακή του Πάσχα 14 Απριλίου 1996

ΣΗΜΙΤΗΣ

Το σώμα στις ΗΠΑ, το μυαλό στο συνέδριο

ΑΝ ο Μπιλ Κλίντον υποδεχόμενος τον Κώστα Σημίτη στο Λευκό Οίκο, το μεσημέρι της Μεγάλης Τρίτης, σκεπτόταν τις επιμεμνες προεδρικές εκλογές στις ΗΠΑ και την ψήφο της ελληνικής ομογένειας, ο Έλληνας πρωθυπουργός είχε κατά νου μια άλλη «κάλπη»: αυτή του συνεδρίου του ΠΑΣΟΚ...

Του *Ανδρέα Καψαμπέλη*

Η ΣΧΕΣΗ που έχουν οι χειρισμοί της κυβέρνησης στα εθνικά θέματα με τις εξελίξεις στο οικονομικό επίπεδο είναι προφανής. Όσο κι αν ο κ. Σημίτης θέλησε αμέσως μετά την εκλογή του στην πρωθυπουργία να κατοχυρώσει την αυτονομία κύριο άξονα της πολιτικής του, τα γεγονότα των Ίμίων διαμόρφωσαν ένα εντελώς διαφορετικό σκηνικό από τη «σκιά» του οποίου ο πρωθυπουργός θα περάσει τη δοκιμασία του συνεδρίου.

Ο πρωθυπουργός είναι υποχρεωμένος να λάβει υπόψη του ότι η κομματική βάση του ΠΑΣΟΚ έχει γαλουχηθεί από την πολιτική του Α. Παπανδρέου που σε φρασεολογικό επίπεδο, τουλάχιστον, χαρακτηρίζόταν από «σκληρές» θέσεις. Δεν είναι τυχαίο ότι, όσο κι αν από το περιβάλλον του κ. Σημίτη δηλώνεται σε όλους τους τόνους πως «η πολιτική Πάγκαλου είναι πολιτική της κυβέρνησης», μιλώντας ο πρωθυπουργός στο Εθνικό Συμβούλιο του ΠΑΣΟΚ την παραμονή της αναχώρησής του για την Ουάσιγκτον φρόντισε να συμπεριλάβει και μια παράγραφο που σε άλλο μέρος κόμματος και σε αντίθεση με την προεκλογική του περιείχε ιδιώτερα παπανδρεϊκού τύπου αναφορές περί την προστασία των εθνικών μας συμφερόντων, με στόχο να καθησυχάσει το κομματικό ακροατήριό του. Ανάλογους τόνους τρηγορόπιησε και το βράδυ της Τετάρτης μιλώντας σπους ομογενείς στην Αστόρια της Νέας Υόρκης...

Ο κ. Σημίτης γνωρίζει πολύ καλά ότι οι οικονομικοί «κόπιλοι» του κεφαλαίου, «πλήν την ελπίδα για τη συνάντηση Κλίντον-Σημίτη θα τη μίλουμε μετά το συνέδριο του ΠΑΣΟΚ» σχολίαζε με νόημα, πριν ακόμα η συνάντηση γίνει, υπουργός που τυγχάνει και στενός συνεργάτης του Α. Τσοχατζόπουλου.

«Βόμβα...»

Όμως, ο κ. Σημίτης έχει να αντιμετωπίσει και μια «βραδυφλεγή βόμβα» από το δικό του στρατόπεδο και η ασφάλεια σπουδή στο όνομα Θ. Πάγκαλος.

«Αν' ίδιους εαυτούς ούτε το ένα τρίτο δεν σπηρίζει τον Σημίτη!», έλεγε χαμηλόφωνα σε συνομιλητή του ο υπουργός Εξωτερικών, την ημέρα του Εθνικού Συμβουλίου, λίγη ώρα πριν επιτεθεί από το επίσημο βήμα στους «πρόσκυνους κρυπτοδέλτους» που περιμένουν να τον καταπιούν αν πέσει από το «σχοινί» στο οποίο «χορεύουν».

Σαν αιχμηρή αυτή αποστροφή πολλοί είδαν ένα έμμεσο μήνυμα του υπουργού Εξωτερικών και προς την πλευρά του κ. Σημίτη, ανάλογο με την αποψή παρατήρησής της κ. Βάσως Παπανδρέου λίγες ημέρες νωρίτερα με αφορμή το θέμα των καζίνων. «Γιατί ο κ. Πάγκαλος να φοβάται τους "πρόσκυνους κρυπτοδέλτους" αν πίστευε ότι θα έχει μέχρι τέλους την πρωθυπουργική στήριξη;», σύμφωνα με το σχετικό επιχείρημα. Νέα, πάντως, ο κ. Πάγκαλος έχει μείνει σκόπιμος από τις σφοδρές κομματικές επιθέσεις για τις απόψεις του περί «αφορολόγητων ελληνικών νησιών.

Επιθέσεις που αποτυπώθηκαν στην τελευταία συνεδρίαση της επιτροπής Εξωτερικών της Βουλής, τα πρακτικά της οποίας αποκάλυψε την περασμένη Κυριακή ο «Τ.τ.Κ.», αλλά και ενισχύθηκαν διά στόματος του γραμματέα του ΠΑΣΟΚ Κ. Σκανδαλίδη, για λογαριασμό ολόκληρου του Εκτελεστικού Γραφείου. *Αρχηγέοντας της σημερινής εξωτερικής πολιτικής της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ που συνίσταται στη θρυμαλίστηση διαλόγων διαλόγου για τα ελληνοτουρκικά και στην υπεχεία διεκδίκηση των «πιλοίων» θεμάτων, έστω και μέσω υπαχωρήσεων, ο κ. Πάγκαλος έχει κάθε λόγο να φοβάται ότι αν τα πράγματα «κατραβούν», θα μετατραπεί ο ίδιος σε αποδιοπομπαίο τράγο.* Γι' αυτό και με την τακτική του «συμπαρασύρει» τόσο πολύ τον πρωθυπουργό ώστε να μην είναι εύκολο να τον εγκαταλείψει αργότερα.

Μήνυμα Πάγκαλου στον πρωθυπουργό

Σ' αυτό και όχι μόνο στο χαρακτήρα του αποδίδεται και η προσπάθεια «κατεπάλματος» του πρωθυπουργού που έλαβε κατά τη συνέντευξη Τύπου στην Ουάσιγκτον, μετά την συνάντηση στο Λευκό Οίκο, με συνεχείς διακοπές, παρεμβάσεις, αλλά και απαράδεκτες ειρωνείες σε βάρος των δημοσιογράφων που δεν ξέραν... ευχάριστες ερωτήσεις. «Λάε, Θόδωρε, θα απαντήσω εγώ...», χρειάστηκε να του πει δυο φορές εκνευρισμένος ο κ. Σημίτης.

Στο ερώτημα αν θα προχωρήσουν μαζί μέχρι τέλους στην υλοποίηση αυτής της πολιτικής ο πρωθυπουργός και ο υπουργός Εξωτερικών, τι νοιώθουν νωρίς για ν' απαντήσει κανείς. Μια σημαντική παράμετρος άλλωστε έχει σχέση και με το συνέδριο του ΠΑΣΟΚ και το ρόλο που θα διαδραματίσει να παίξει σ' αυτό έναντι του κ. Σημίτη. Δεν είναι λίγοι εκείνοι που πιστολογούν την ανάπτυξη ενός λανθάνοντος ανταγωνισμού μεταξύ τους, πολύ περισσότερο αν η εξωτερική πολιτική που έχει εγκαινιαστεί αποκτήσει ευρύτερη αποδοχή στο χώρο του ΠΑΣΟΚ.

Σε κεντρικό σημείο της πολιτικής αυτής έχει αναχθεί το θέμα της προσφυγής της Τουρκίας στη Χάγη για τα Ίμια και ο συμβολισμός που θα έχει, γενικότερα, η επιβολή στην Αγκυρα της εφαρμογής των κανόνων του Διεθνούς Δικαίου.

Ο ανταίνος βέβαια και εντός του ΠΑΣΟΚ είναι ισχυρός, καθώς η Χάγη θεωρείται – εκτός αυτ' όσα αφορούν την «ψαλλοχερήδα» – μια πιθανή παγίδα, αν σε δεδομένη στιγμή οι Τούρκοι μεταφέρουν εκεί το σύνολο των διεκδικήσεών τους και όχι μόνο το θέμα των Ίμίων.

Είναι προφανές, κατά συνέπεια, γιατί ο κ. Σημίτης εδωσε τεράστια έμφαση στην αποψή εκ μέρους του κ. Κλίντον της πρότασης περί Χάγης, αποφεύγοντας όμως τα βήματα προς τα πίσω που είναι διατεθειμένη να κάνει η ελληνική πλευρά.

Κυρίως η δήλωση ότι «οι υπουργοί Εξωτερικών των δυο χωρών συναντώνται με διάφορες ευκαιρίες και μπορούν να συζητήσουν διάφορες εκκρεμότητες, αφού λυθεί το θέμα της υφαλοκρηπίδας, όπως το θέμα του FIR και του εναέριου χώρου», ερμηνεύτηκε ως εύσχημη προετοιμασία του κλίματος για την ουσιαστική έναρξη εφ' όλης της ύλης διαλόγου. Μένει τώρα να φανεί τι χειρότερο θα πάρει η «συνάντηση γνωριμίας» που θα έχουν στο Βουκουρέστι, στις 27 του μήνα, ο κ. Πάγκαλος με τον Τούρκο ομόλογό του Εμρέ Γκαονένσάι, αν και ο τελευταίος έσπευσε να δηλώσει ότι επιθυμεί «να ξεκινήσουν τα διάλογο». *Μ' άλλα λόγια, ο πρωθυπουργός φαίνεται να ποντάρει στην παρούσα φάση κυρίως στη δημιουργία εσωτερικού «κλίματος» περί διεθνούς υποστήριξης των απόψεών μας και εξόδου από την απομόνωση, που θα του επιτρέψει να σταθεροποιήσει και εν συνεχεία να ισχυροποιήσει τη θέση του έναντι των εξωκομματικών αντιπάλων και φίλων εν όψει του συνεδρίου.*

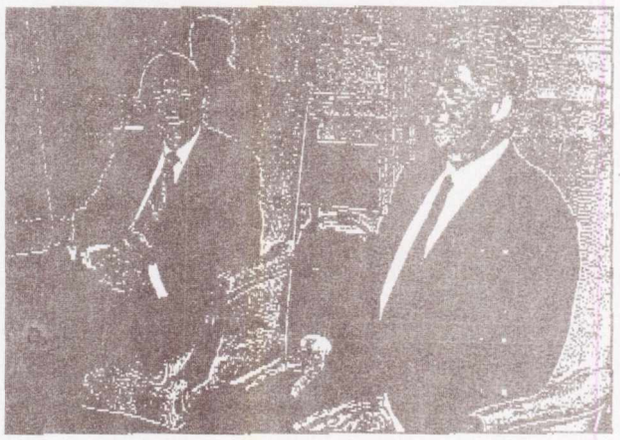

Ο Μπιλ Κλίντον με τον Κώστα Σημίτη στο Λευκό Οίκο, το μεσημέρι της Μεγάλης Τρίτης.

Ισορροπίες

Για την επιδίωξη αυτή θεωρείται από πρωθυπουργικής πλευράς, όπως σημειώνουν οι γνωρίζοντες, ευνοϊκή η συγκυρία που υπάρχει στο Λευκό Οίκο. Η ανάγκη αυξημένων ισορροπιών εν όψει των αμερικανικών εκλογών έκανε τον κ. Κλίντον να κρατήσει τη συγκεκριμένη στάση που, μολονότι δεν συνεπάγεται τίποτε συγκεκριμένο και ασφαλές για τα εθνικά μας συμφέροντα, επέτρεψε στον κ. Σημίτη να προβάλει την εικόνα που συνέφερε τον ίδιο.

Βοήθησε προς την ίδια κατεύθυνση άλλωστε και ο χαρακτήρας της συνάντησης ως «επίσκεψη εργασίας» που είχε ως συνέπεια να μην κάνει δηλώσεις και ο κ. Κλίντον.

Επει, το γεγονός π.χ. ότι ο Αμερικανός πρόεδρος δεν πήρε θέση ως προς την ουσία της διεκδίκησης για τα Ίμια, όπως αποκάλυψε η «Ουάσιγκτον Ποστ», και εμφανίστηκε ως σύγχρονος Πόντιος Πιλάτος αρνούμενος να ασκήσει οποιαδήποτε πίεση προς την Τουρκία, δεν θεωρήθηκε άξιο αναφοράς από τον κ. Σημίτη και υποβαθμίστηκε...

Στην Ελλάδα, οι εξωκομματικοί αμφισβητίες του κ. Σημίτη καταδικούν μεν αλλά είναι υποχρεωμένοι να τηρήσουν στάση αναμονής. Επί του παρόντος καταγράφουν τις αποκλίσεις από τις «αρχές» της εξωτερικής πολιτικής που ίσχυαν πριν αναλάβει η κυβέρνηση Σημίτη και ενισχύθηκαν με το ταξίδι στις ΗΠΑ. Οι πιο σημαντικές αφορούν την εγκατάλειψη της αρχής ότι η προώθηση λύσης του Κυπριακού αποτελεί προϋπόθεση για βελτίωση των ελληνοτουρκικών σχέσεων και το θέμα των χωρικών υδάτων. Αν και ο κ. Σημίτης επανέλαβε την πάγια ελληνική άποψη και το θέμα φαίνεται να μη θίχτηκε στη συνάντηση με τον κ. Κλίντον, ήδη έχει γεννηθεί θέμα για το αν και ποιες δεσμεύσεις έχουν αναληφθεί σχετικά με την μη επέκτασή τους στα 12 μίλια.

Το σίγουρο είναι ότι οι συμφωνίες που έχει κάνει η κυβέρνηση για τα εθνικά θέματα δεν θα φανούν στην πράξη πριν από συνέδριο του ΠΑΣΟΚ κι εφόσον επικρατήσει σ' αυτό ο κ. Σημίτης.

Και τα σχέδια των ΗΠΑ για το Αιγαίο, χωρίς το σημερινό κρυφτούλι και την υπογράφωση ισορροπιών, θα γίνουν φανερά μετά τις αμερικανικές εκλογές του φθινοπώρου κι εφόσον σ' αυτές επικρατήσει ο κ. Κλίντον...

ΤΥΠΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗ